

Kinderopvang in Leiden

Op basis van cijfers van het CBS - 2020

Inleiding

Al een aantal jaar brengt het CBS in opdracht van Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO) het gebruik van, en het recht op kinderopvang in verschillende gemeenten in beeld.

De overzichten van het CBS bevatten gegevens over:

- het totaal aantal formele kinderopvanguren,
- het aantal kinderen in formele opvang en
- het aantal huishoudens dat gebruik maakt van formele kinderopvang.

Het gaat bij gebruik van kinderopvang alleen om huishoudens die kinderopvangtoeslag (KOT) ontvangen zoals genoemd in de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wkkip). Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang en wordt uitgekeerd aan ouders die gebruik maken van formele opvang. De hoogte van de toeslag hangt af van het inkomen en het aantal kinderen dat naar de opvang gaat.

Team Onderzoek & Data heeft deze CBS-cijfers in opdracht van team Beleid Maatschappelijke Ontwikkeling (BMO) bewerkt en opgenomen in onderliggende rapportage over Leiden.

Inhoud

Aantallen kinderopvang (2020)

- totale groep kinderen
- voor kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar

Kinderen in opvang

- aantal kinderen (totaal) in kinderopvang, trend
- aantal kinderen (voor kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar) in kinderopvang, trend
- deelname aan kinderopvang per buurt, 2020
- af- / toename aantal kinderen in kinderopvang, per buurt (2020 t.o.v. 2019)

Uren opvang

- aantal uren kinderopvang (totaal), trend
- aantal uren kinderopvang (voor kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar), trend
- aantal uren kinderopvang per buurt, 2020

Herkomst en inkomen

- aantal kinderen en uren, naar herkomst, 2020
- aantal kinderen en uren, naar herkomst, trend
- aantal uren, naar inkomen, 2020
- aantal uren, naar inkomen, trend
- aantal uren, inkomen, 2020 vergeleken met 2019

Recht op kinderopvangtoeslag (KOT)

- aantallen huishoudens met recht op KOT, trend
- aantal huishoudens met recht op KOT per wijk, 2020
- aandeel huishoudens met recht op KOT per wijk, 2020

BIJLAGE: Indeling buurten en wijken van Leiden

LET OP: de aantallen die door het CBS geleverd worden, zijn afgerond op 10-tallen. De aantallen zijn dus niet per se de daadwerkelijke aantallen. Hier moet rekening mee worden gehouden.

Aantallen kinderopvang (totaal) 2020

	huishoudens	kinderen	uren
DO kindcentrum	2.600	3.110	2.787.150
DO gastouder	250	300	211.010
BSO kindcentrum	2.530	3.640	1.584.450
BSO gastouder	80	120	47.590
Totaal	4.300	6.480	4.630.200

DO = Dagopvang

BSO = Buitenschoolse opvang

Analyse

In 2020 maken 6.480 Leidse kinderen gebruik van kinderopvang, volgens gegevens van het CBS. Deze kinderen wonen in 4.300 verschillende gezinnen (gemiddeld 1,5 kinderen per gezin). In totaal gaat het om ruim 4,6 miljoen uur kinderopvang. Dat is gemiddeld ruim 714 uur per kind, oftewel gemiddeld bijna 16 uur per kind per week (op basis van 45 weken).

Aantallen kinderopvang (voor kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar) 2020

	kinderen	uren
DO kindcentrum	1.080	1.167.140
DO gastouder	100	86.800
BSO kindcentrum	60	4.190
BSO gastouder	0	0
Totaal	1.130	1.258.260

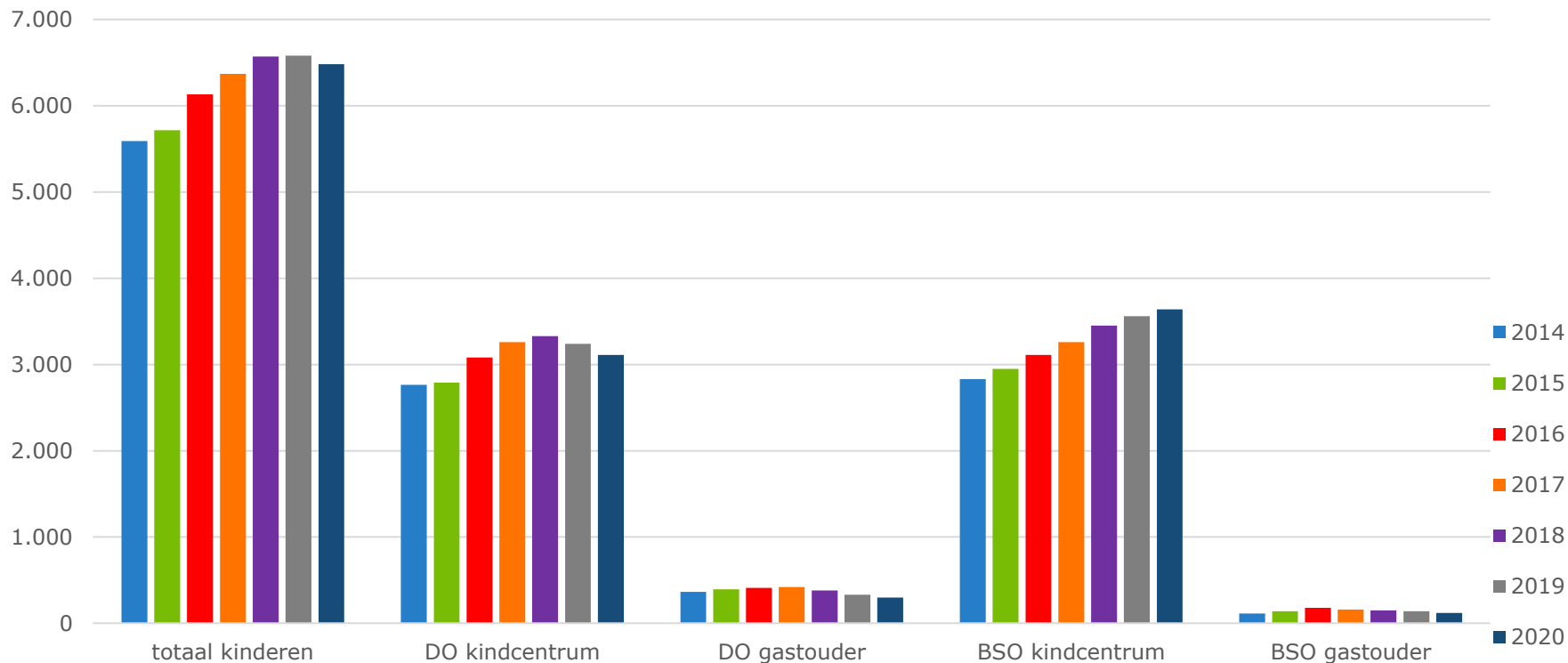
DO = Dagopvang

BSO = Buitenschoolse opvang

Analyse

Van de 6.480 Leidse kinderen die gebruik maken van kinderopvang, zijn 1.130 kinderen (17%) tussen de 2,5 en 4 jaar. Deze kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar krijgen in totaal ruim 1,2 miljoen uur kinderopvang. Dat is gemiddeld ruim 1.130 uur per kind, oftewel gemiddeld ruim 24 uur per kind per week (op basis van 45 weken).

Aantal kinderen (totaal) in kinderopvang - trend

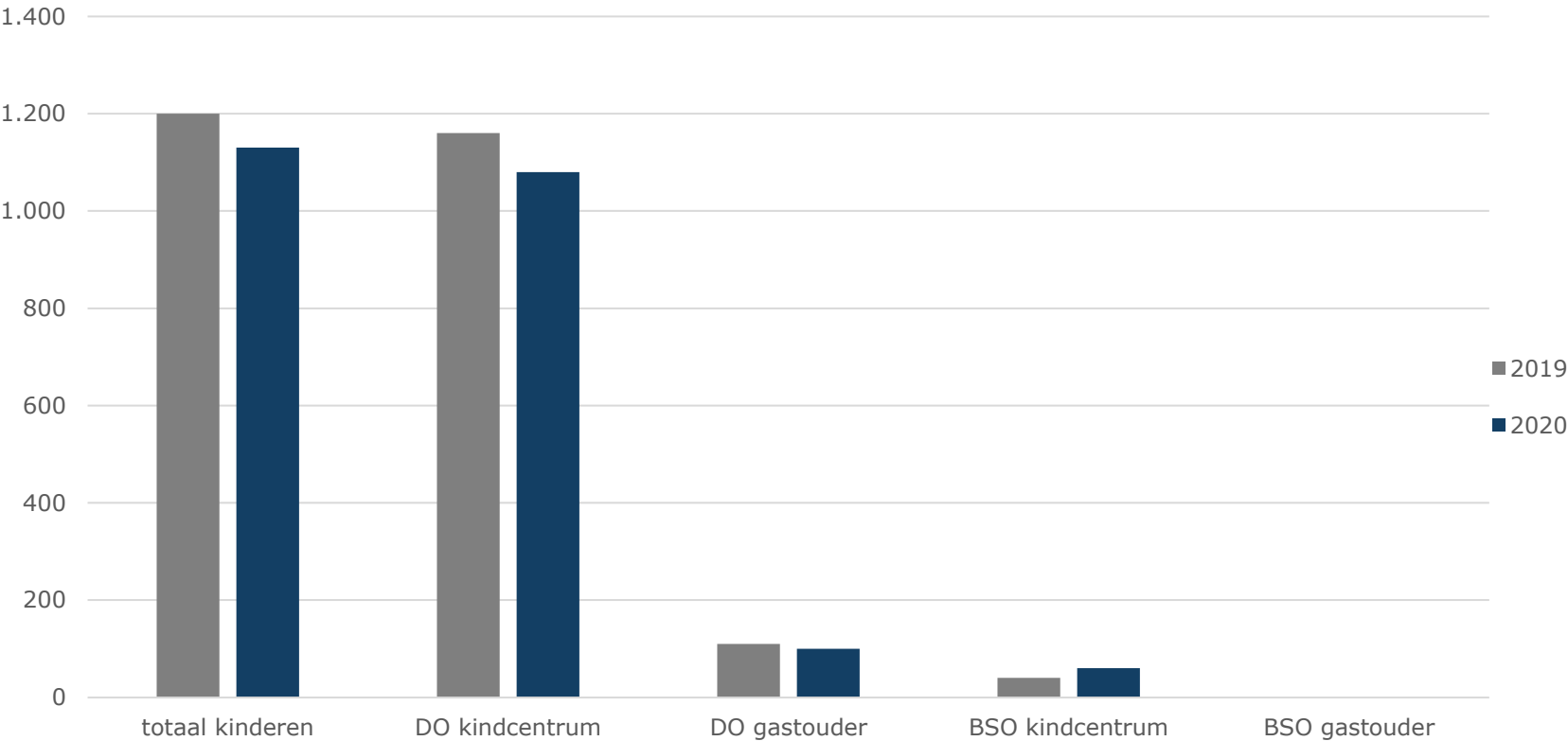

Analyse

In de periode 2014 – 2019 is het aantal kinderen dat gebruik maakt van kinderopvang gestegen. Deze stijging is in 2019 afgevlakt en gekanteld naar een daling sinds 2020. De daling in 2020 kan mogelijk worden verklaard door de coronacrisis die begon in 2020. Een andere verklaring is mogelijk de dalende trend in het aantal 0 t/m 12 jarigen in Leiden; dit aantal daalt sinds 10 jaar van 15.122 in 2012 naar 13.962 in 2020).

BSO kindcentrum is de enige vorm van kinderopvang waarbij het aantal kinderen nog blijft groeien. Bij het DO kindcentrum daalt het aantal kinderen al sinds 2019, bij DO gastouders daalt het aantal kinderen al sinds 2018 en bij BSO gastouder daalt het aantal kinderen al licht sinds 2016.

Aantal kinderen (tussen 2,5 en 4 jaar) in kinderopvang - trend

Analyse

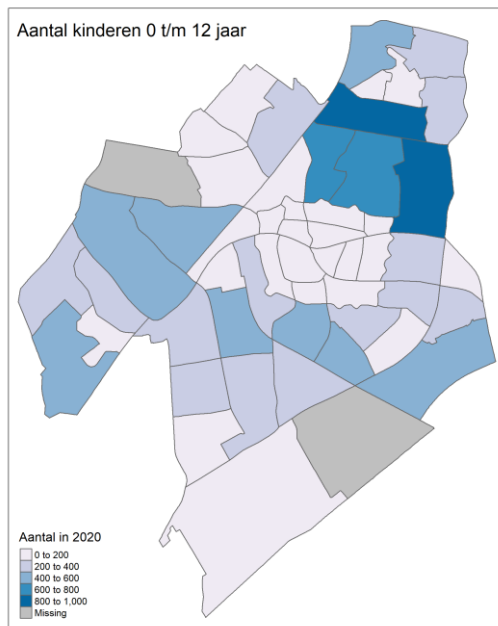
Ook het totaal aantal kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar in de kinderopvang is afgenomen. De trend voor deze leeftijdsgroep is vergelijkbaar met de trend voor alle kinderen (t/m 12 jaar) die gebruik maken van de kinderen. In 2020 maakte ook veruit de meeste kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar gebruik van een DO kindcentrum.

Deelname aan kinderopvang per buurt (2020)

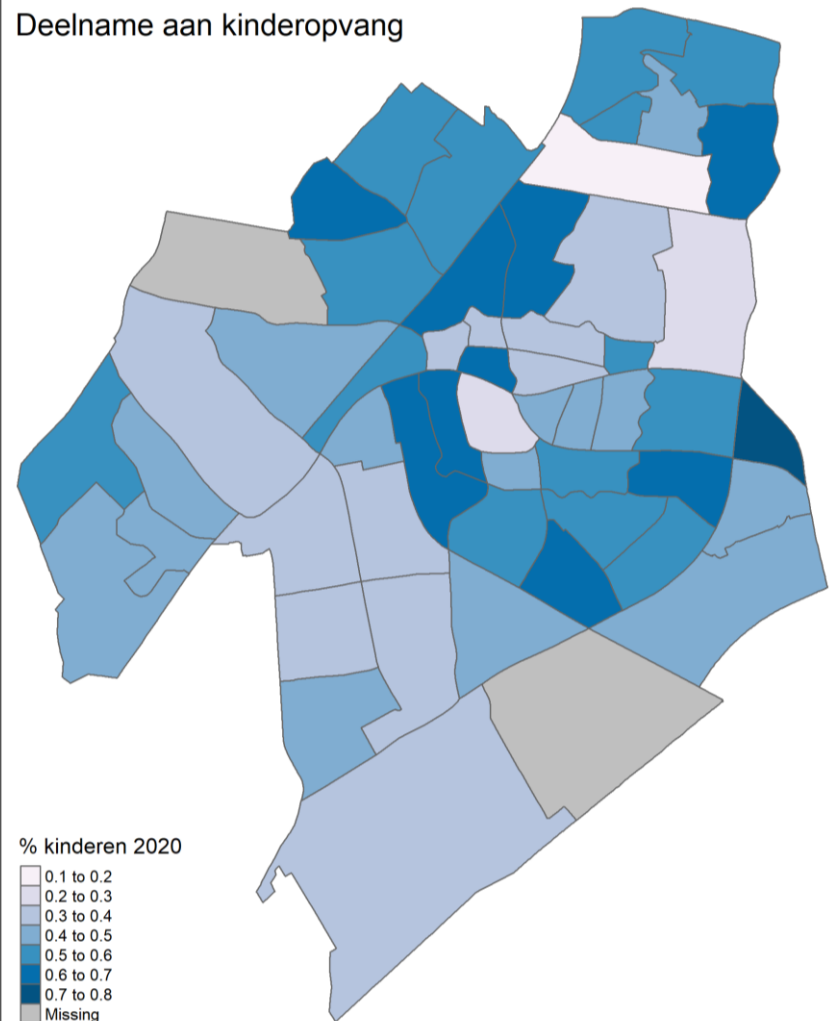
Analyse

In Slaaghwijk (in Merenwijk) en in de buurten in Leiden-Noord wonen de grootste aantallen kinderen van 0 t/m 12 jaar. Van deze buurten is de deelname aan kinderopvang in Groenord het grootst (68%). Dit percentage is vergelijkbaar met andere buurten in Leiden (Zijlwijk-Zuid, Vogelwijk, Stationskwartier, De Camp, Academiewijk, Vreewijk). In Slaaghwijk gaan er relatief weinig kinderen naar de opvang (19%).

Het percentage deelname aan kinderopvang in heel Leiden is het hoogst in Waardeiland (71%).

Deelname aan kinderopvang

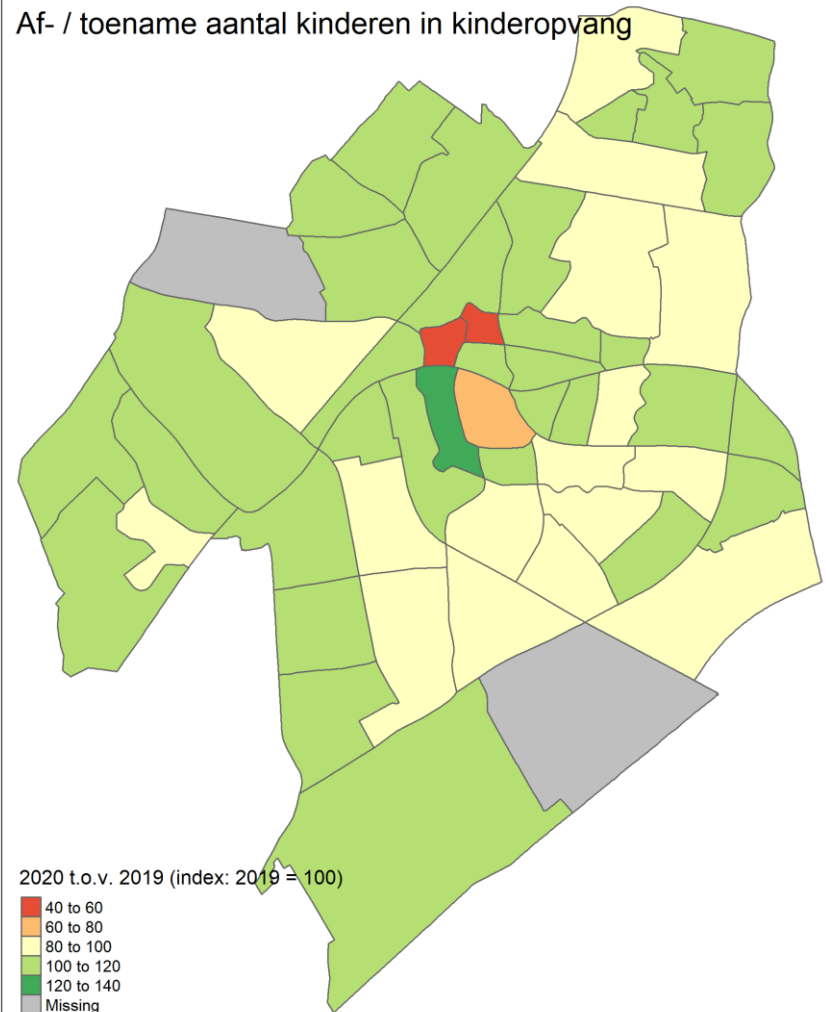
Af- / en toename kinderen in opvang per buurt

Analyse

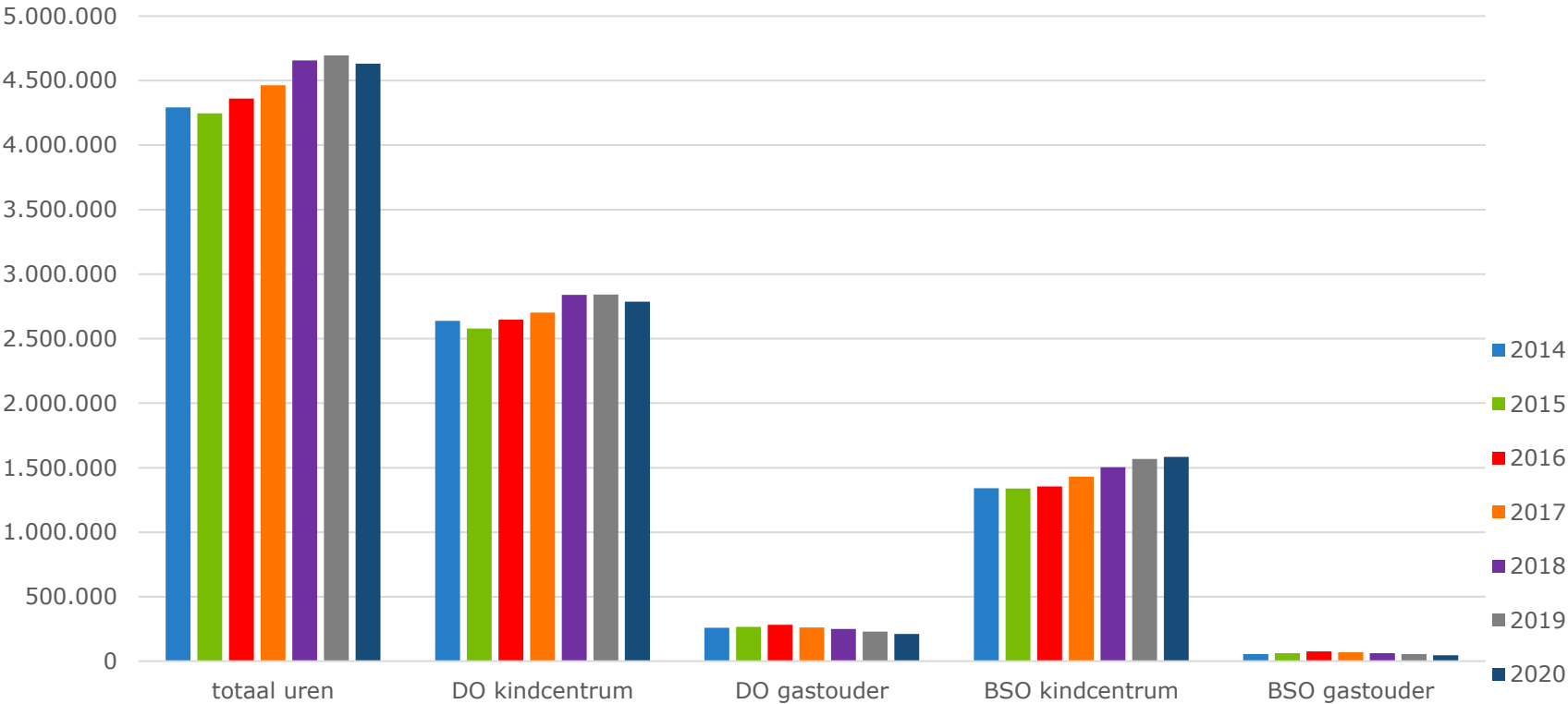
In de meeste buurten zien we dat het aantal kinderen dat naar de kinderopvang gaat, gelijk is gebleven ten opzichte van 2019, of is gestegen (lichtgroen en donkergroen). Sterkste stijging zien we in de Academiewijk, al gaat het hier om kleine aantallen.

Maar we zien in een aantal buurten ook een daling (lichtgeel, oranje en rood) van het aantal kinderen dat naar de kinderopvang gaat. In de buurten d'Oude morsch en Molenbuurt (Binnenstad-Noord) en Pieterswijk (Binnenstad-Zuid) was deze daling het sterkst. Ook in deze wijken gaat het om kleine aantallen, waardoor er snel een groot procentueel verschil ontstaat.

Af- / toename aantal kinderen in kinderopvang

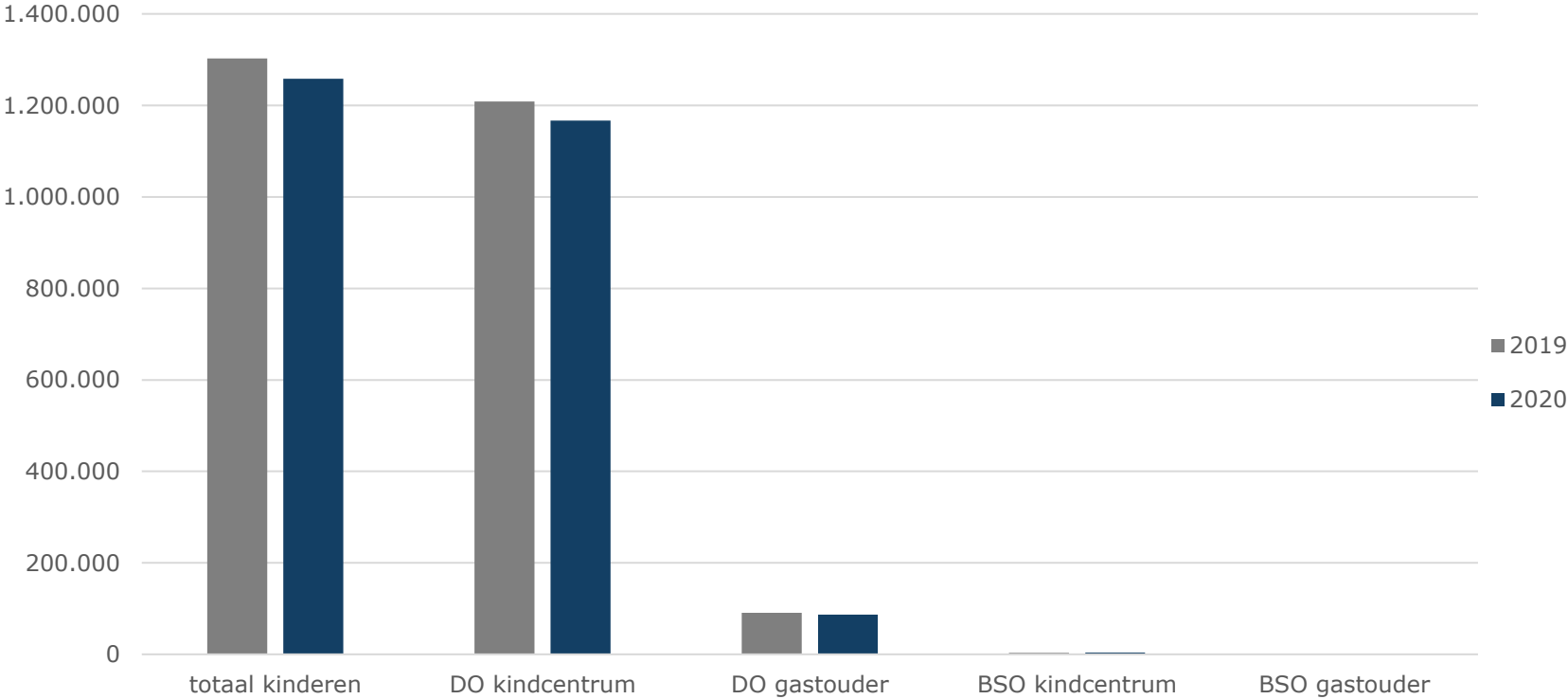
Aantal uren kinderopvang (totaal) - trend

Analyse

Na een kleine afname van het totaal aantal uren kinderopvang in 2015, zien we tussen 2015 en 2019 een toename van het aantal uren kinderopvang. Deze toename kantelt naar een afname in 2020. De afname in het aantal uren in 2020 zien we vooral terug bij DO kindcentrum. Bij DO gastouder en BSO gastouder was de lichte daling in het aantal uren al eerder zichtbaar. Deze daling lijkt in 2020 niet sterker of zwakker dan in de jaren ervoor. Bij BSO kindcentrum lijkt de stijging in het aantal uren af te vlakken in 2020.

Aantal uren kinderopvang (voor kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar) - trend

Analyse

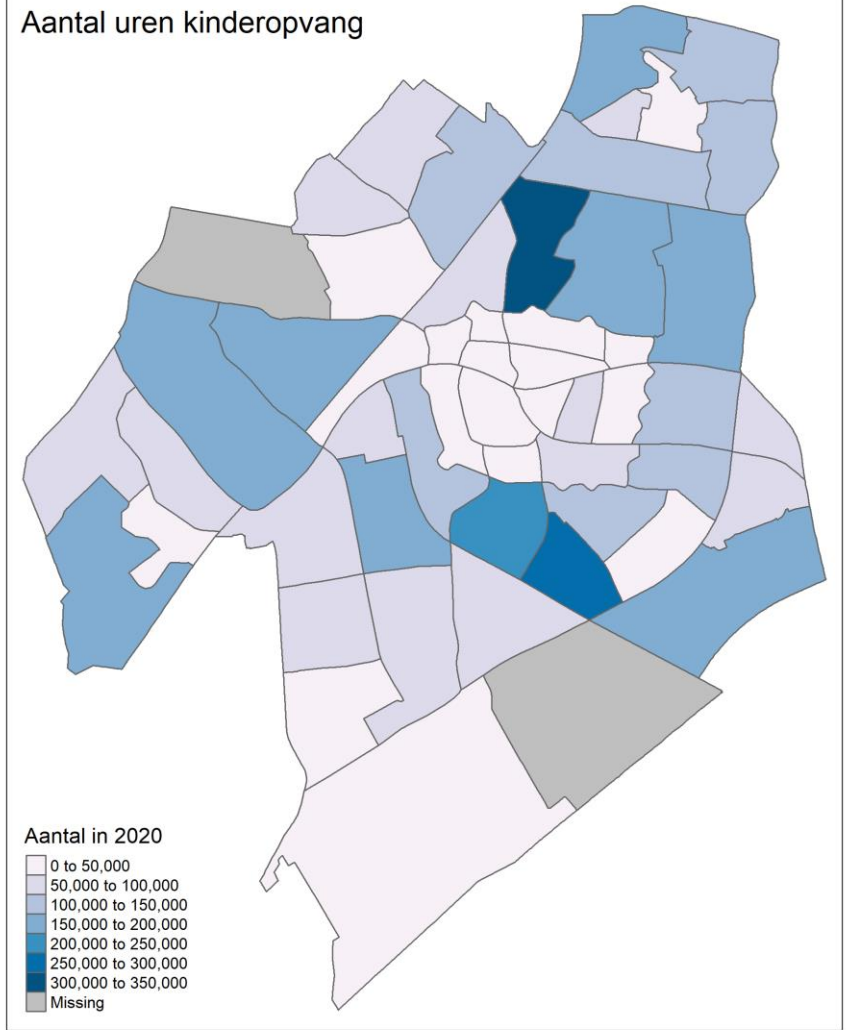
Net als het aantal kinderen is ook het aantal uren dat kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar naar de kinderopvang gaan afgenomen. Ook in 2020 werden veruit de meeste uren doorgebracht bij een DO kindcentrum, al is dit aantal uren wel afgenomen. Het aantal uren dat kinderen doorbrengen bij DO gastouder is heel licht gedaald.

Aantal uren kinderopvang per buurt (2020)

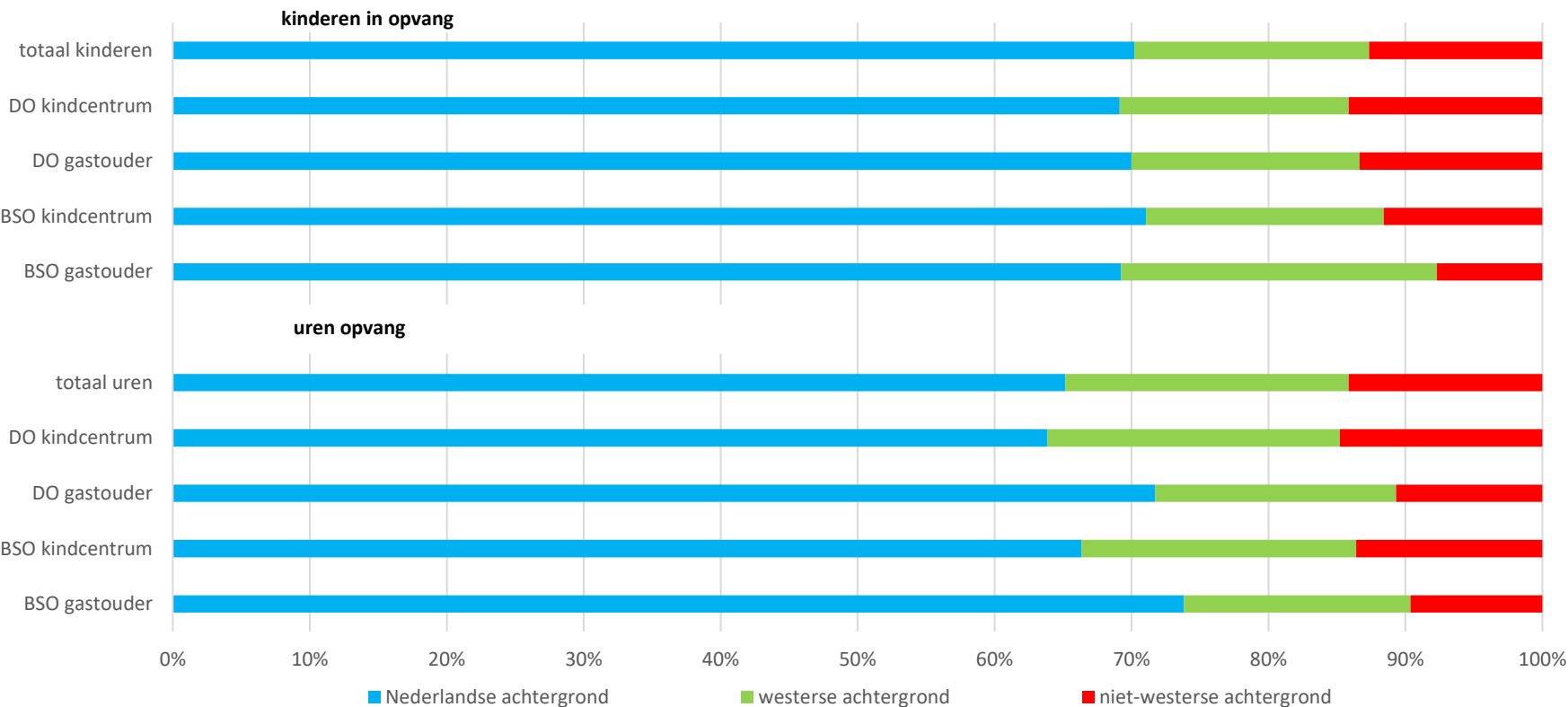
Analyse

De hoogte van het aantal uren kinderopvang per buurt heeft grotendeels te maken met het absolute aantal kinderen dat gebruikt maakt van kinderopvang. In Groenord is het aantal uren kinderopvang het hoogst. Dit is gemiddeld per kind wel minder (787 uur) dan bijvoorbeeld in de Pieterswijk (1.328 uur gemiddeld).

Aantal uren kinderopvang

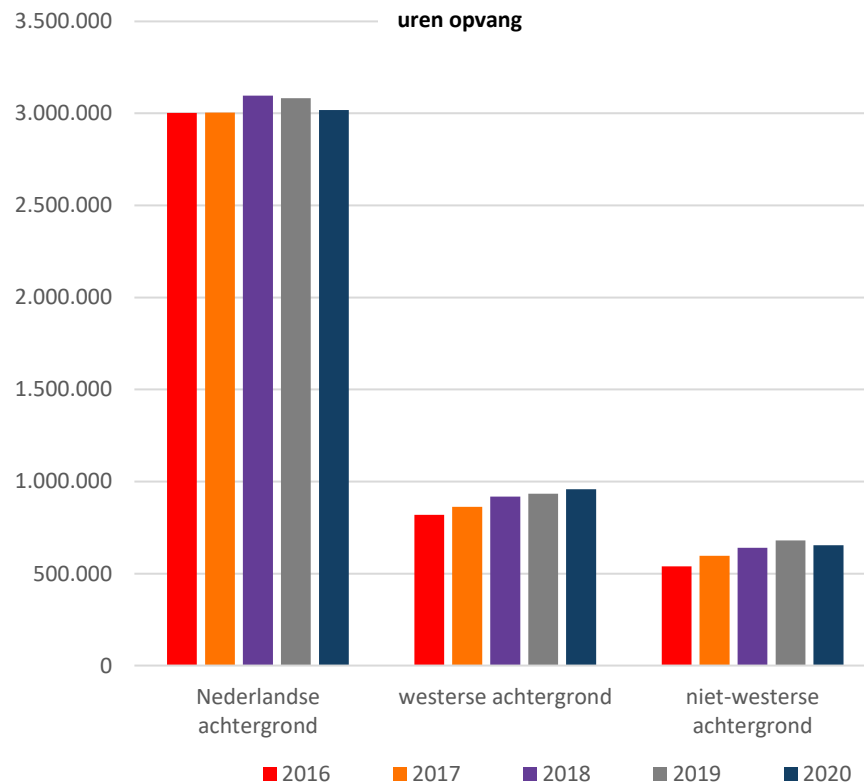
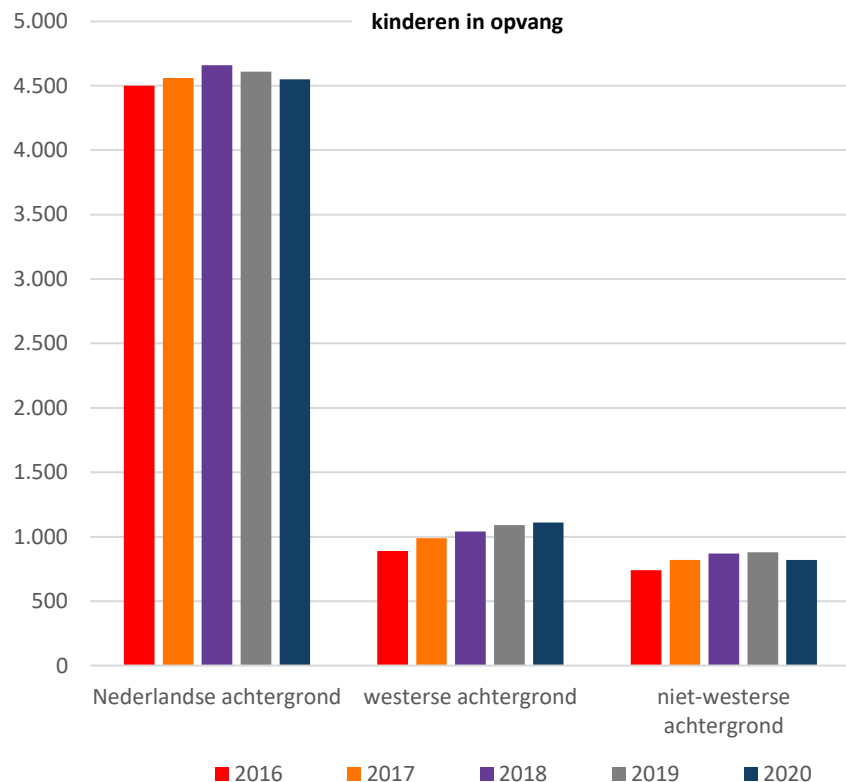
Aantal kinderen en uren - herkomst (2020)

Analyse

Kijken we naar de herkomst van de kinderen, dan zien we dat kinderen met een Nederlandse achtergrond de grootste groep is, onder alle typen kinderopvang. De verhoudingen tussen de herkomstgroepen zijn voor alle typen kinderopvang min of meer gelijk.

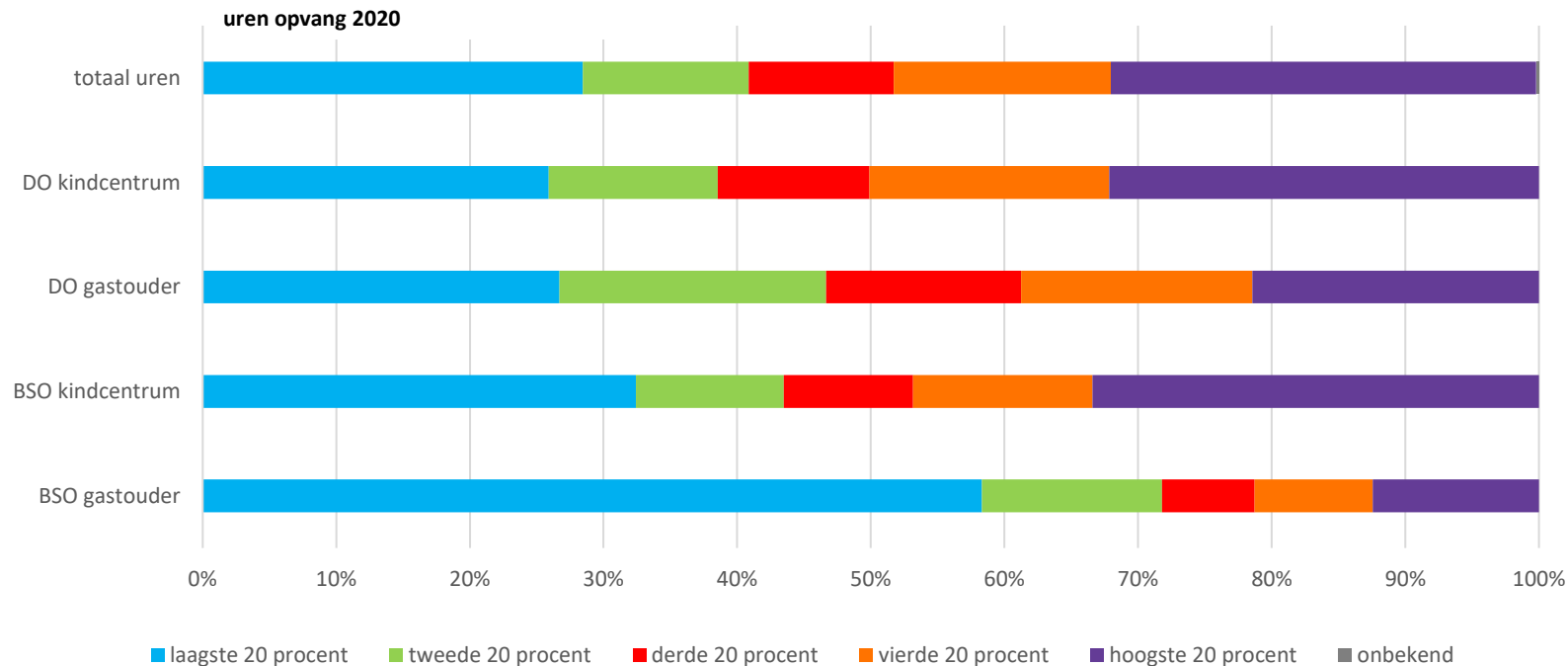
Aantal kinderen en uren - herkomst (trend)

Analyse

De afgelopen jaren is het aantal kinderen dat naar de kinderopvang gaat, toegenomen voor kinderen met een westerse achtergrond. Voor kinderen met een niet-westerse achtergrond gold dit ook tot 2019, maar in 2020 zijn zowel het aantal kinderen als het aantal uren voor deze groep afgenomen. Voor kinderen met een Nederlandse achtergrond was in 2017 en 2018 ook een stijging te zien in het aantal kinderen, maar sinds 2019 is er een daling te zien. Dit laatste geldt ook voor het aantal uren kinderopvang.

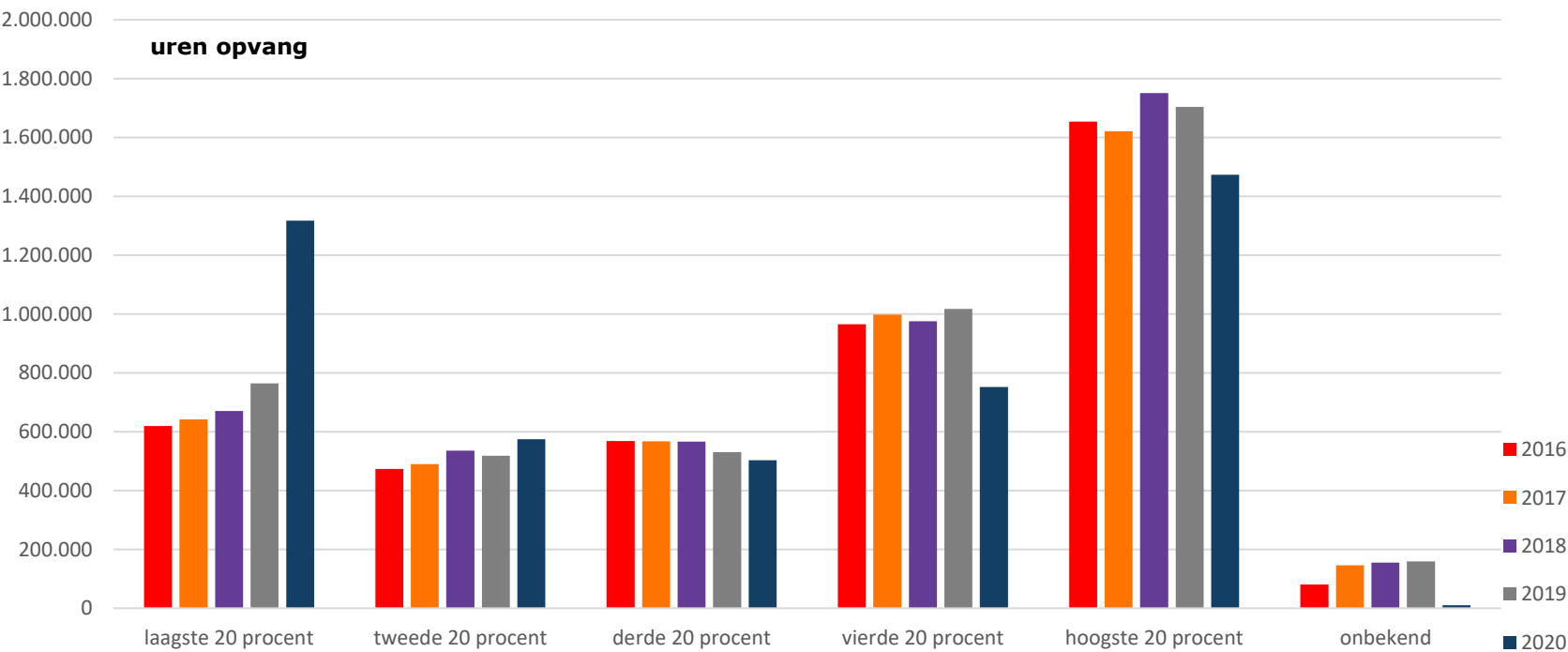
Aantal uren - inkomen (2020)

Analyse

In de figuur is de verdeling van het aantal uren kinderopvang naar 5 inkomensgroepen te zien. Wat opvalt is dat kinderen uit de laagste 20% inkomensgroep veel meer uren gebruik hebben gemaakt van de BSO gastouder (bijna 60%) in verhouding tot de andere inkomensgroepen (ieder minder dan 15%). Als we kijken naar de verdeling van het totaal aantal uren opvang over de inkomensgroepen, dan zien we dat vooral de hoogste en de laagste inkomensgroep veel uren gebruik maken van kinderopvang (beide rond de 30%), terwijl de middelste 3 inkomensgroepen minder dan 20% van het totaal aantal uren gebruiken. Bij DO kindcentrum en BSO kindcentrum is de verdeling van uren over de inkomensgroepen vergelijkbaar met de verdeling van het totaal aantal uren. Dit geldt ook voor DO Gastouder, al is daar het percentage van de hoogste 20 procent inkomensgroep laag (ruim 20%) vergeleken met de andere vormen van kinderopvang.

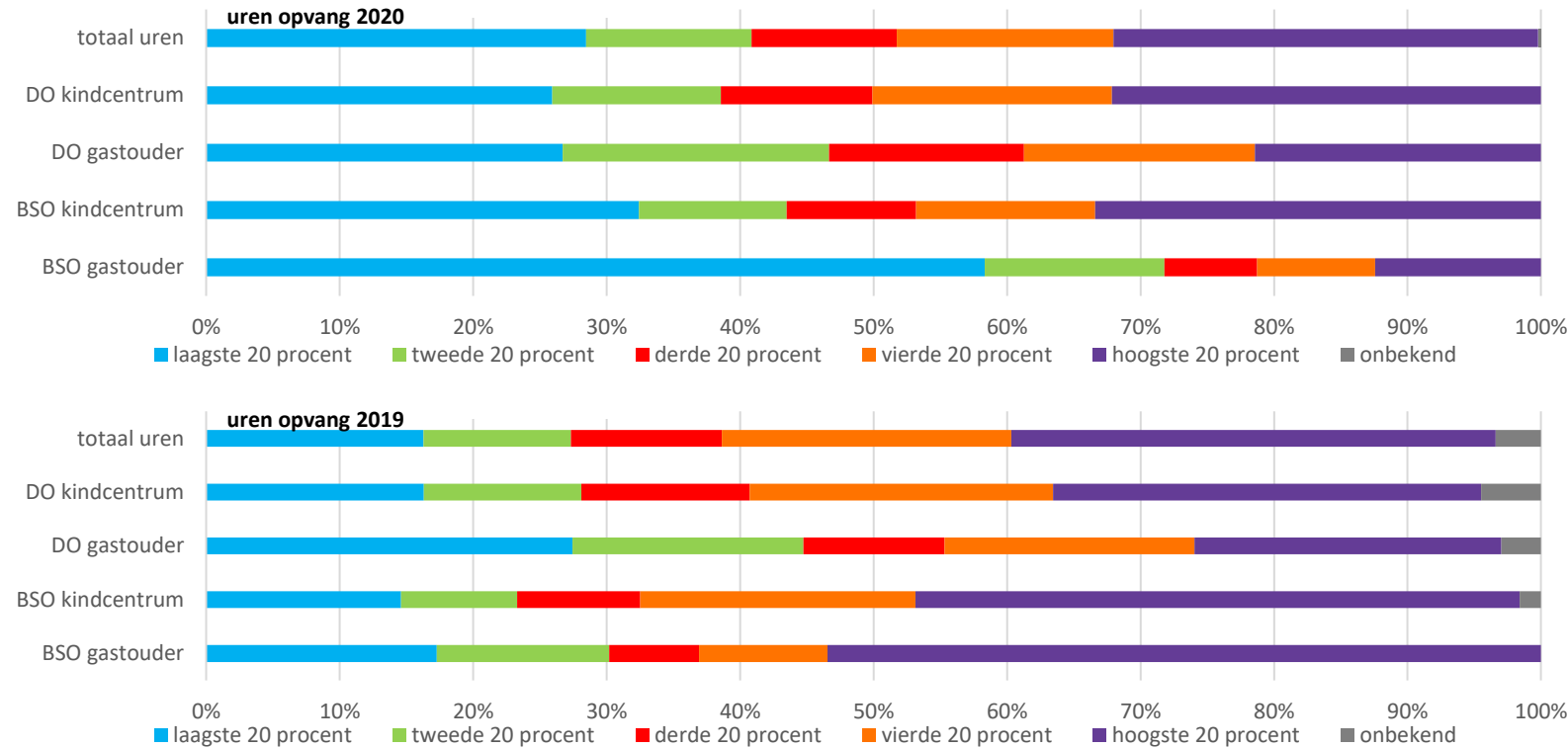
Aantal uren - inkomen (trend)

Analyse

In 2020 zien we grote verschillen ten opzichte van eerdere jaren. Het aantal uren kinderopvang neemt (sterk) toe in de laagste twee inkomensgroepen en neemt (sterk) af in de hogere inkomensgroepen. De afgelopen jaren zien we bij de laagste inkomensgroep een toename van het aantal uren. In 2020 is dit t.o.v. 2019 zelfs bijna verdubbeld: naar 1.317.100. Bij de tweede 20 procent inkomensgroep is de afgelopen jaren het aantal uren opvang toegenomen met een dipje in 2019. Bij de derde 20 procent is het aantal uren opvang sinds 2018 gedaald. Bij de vierde 20 procent wisselde het aantal uren rond de 1 miljoen uren tussen 2016 en 2019, maar zien we een sterke daling naar 0,75 miljoen uren in 2020. Bij de hoogste 20 procent wisselde het aantal uren kinderopvang rond de 1,7 miljoen tussen 2016 en 2019, maar zien we in 2020 een sterke daling naar bijna 1,5 miljoen uren kinderopvang.

Aantal uren - inkomen (2020 vergeleken met 2019)

Analyse

Als we de 2020 vergelijken met 2019 valt vooral op dat in 2020 kinderen uit de laagste 20% inkomensgroep, in verhouding tot de andere inkomensgroepen, veel meer uren gebruik hebben gemaakt van de kinderopvang vergeleken met 2019. Bij deze groep is vergeleken met de andere inkomensgroepen het aantal uren op het DO kindcentrum sterk toegenomen, het aantal uren op BSO kindcentrum is meer dan verdubbeld en voor het aantal uren op de BSO gastouder is het aantal uren zelfs verdrievoudigd. Waar we vorig jaar relatief veel gezinnen uit de hoogste inkomensgroep zagen bij BSO gastouders, zien we hier in 2020 vooral kinderen uit de laagste inkomensgroep. De hoogste inkomensgroep maakt in verhouding minder gebruik van kinderopvang en dan met name minder gebruik van BSO gastouder. Het gebruik van de middelste 3 inkomensgroepen blijft in verhouding vrijwel gelijk.

Huishoudens met recht op KOT per wijk

wijk	aantal hh met recht KOT				% van huishoudens (met kinderen 0 t/m 12 jaar)			
	2017*	2018**	2019***	2020****	2017	2018	2019	2020
Binnenstad-Zuid	200	200	200	200	67%	100%	100%	100%
Binnenstad-Noord	400	400	400	400	67%	67%	67%	67%
Stationsdistrict	100	100	100	100	100%	100%	100%	100%
Leiden-Noord	1.000	1.000	1.000	900	71%	71%	71%	69%
Roodenburgerdistrict	1.500	1.500	1.500	1.400	83%	83%	83%	78%
Bos- en Gasthuisdistrict	900	900	900	900	64%	69%	69%	69%
Morsdistrict	600	600	600	600	75%	75%	75%	75%
Boerhaavedistrict	200	200	200	300	67%	67%	67%	100%
Merenwijkdistrict	1.000	1.000	1.000	1.000	77%	77%	77%	83%
Stevenshofdistrict	700	700	700	700	88%	88%	88%	88%
Totaal	6.500	6.600	6.600	6.400	74%	75%	73%	77%

* peildatum 1-1-2018 (schatting)

** peildatum 31-12-2018

*** peildatum 31-12-2019

**** peildatum 31-12-2020

Analys

Op 31 december 2020 zijn er circa 6.400 huishoudens die recht hebben op Kinderopvangtoeslag (KOT). Dit is ruim driekwart van alle Leidse huishoudens met kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar. Het is echter niet bekend hoeveel van deze 6.500 huishoudens hier ook daadwerkelijk gebruik van maken.

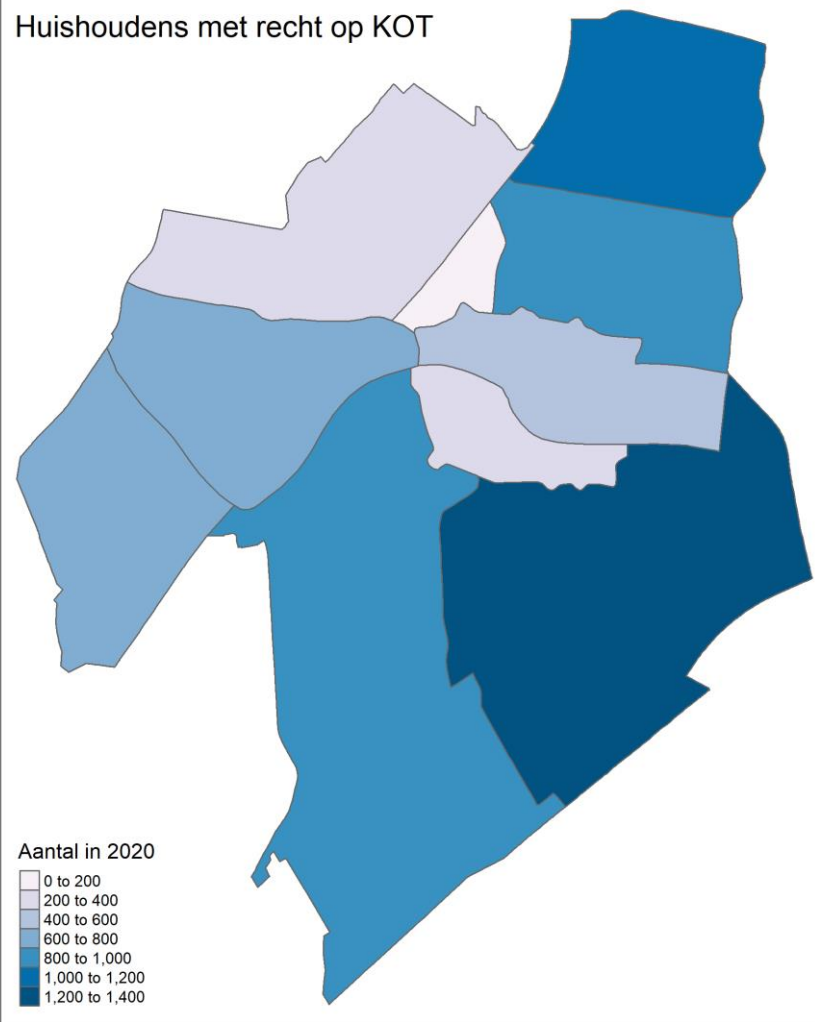
NB: de cijfers over het gebruik van kinderopvang (in pagina's hiervoor) en de cijfers over recht op KOT zijn niet met elkaar te vergelijken.

Huishoudens met recht op KOT per wijk (2020)

Analyse

In het Roodenburgerdistrict wonen absoluut gezien de meeste huishoudens met recht op kinderopvangtoeslag. In het Stationsdistrict de minste (zie ook de tabel op de vorige pagina).

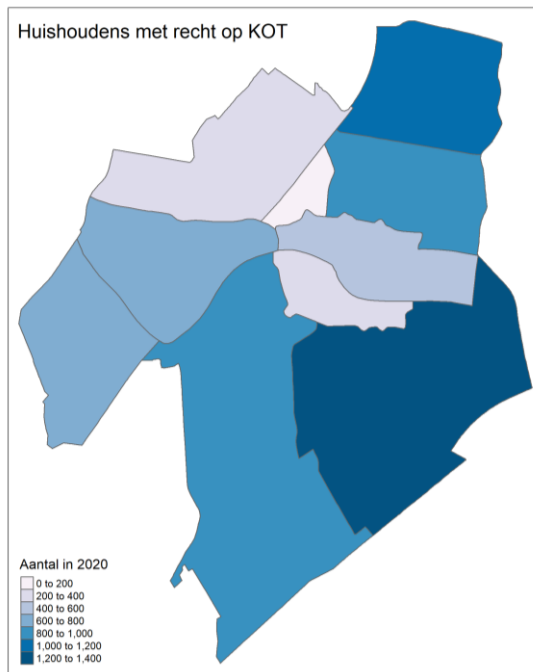
Huishoudens met recht op KOT

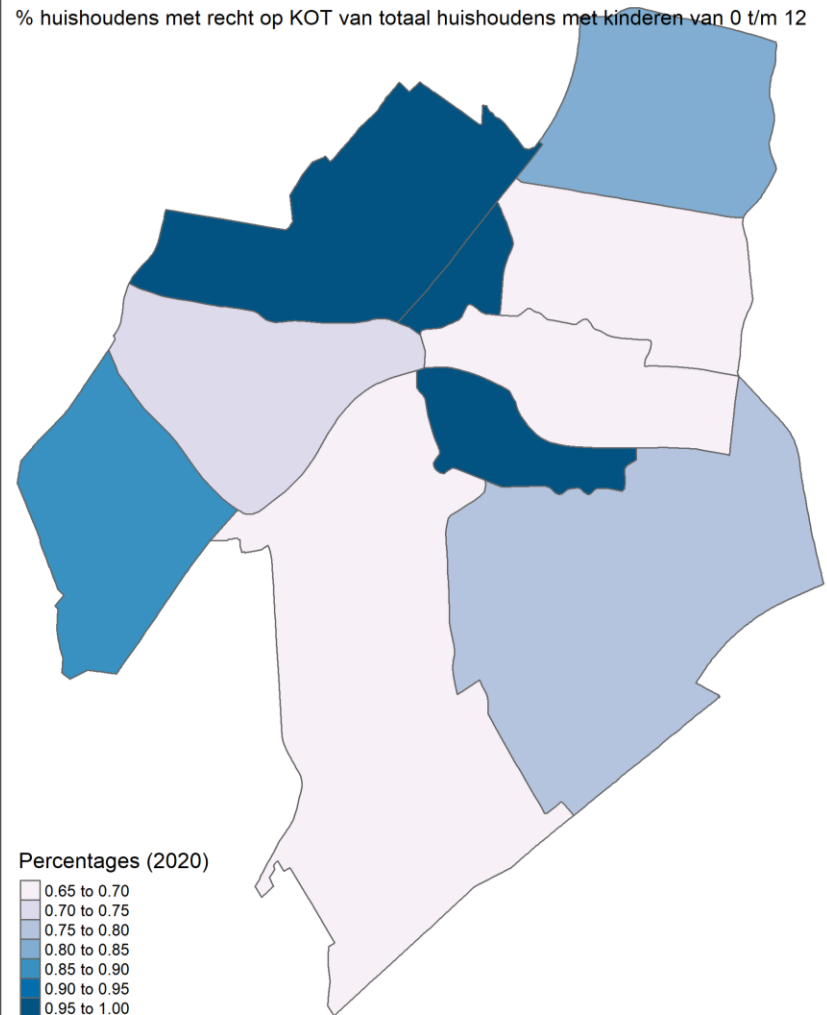
% huishoudens met recht op KOT per wijk (2020)

Analyse

Kijken we naar het aandeel huishoudens dat recht heeft op KOT op het totaal aantal huishoudens met kinderen van 0 t/m 12 jaar in de wijk, dan zien we dat dit percentage het hoogst is in het Stationsdistrict, Binnenstad-Zuid en in het Boerhaavedistrict. De huishoudens met kinderen in deze wijken hebben nagenoeg allemaal recht op KOT.

% huishoudens met recht op KOT van totaal huishoudens met kinderen van 0 t/m 12

BIJLAGE: Indeling buurten en wijken van Leiden

0 Binnenstad-Zuid

- 00 Pieterswijk
- 01 Academiewijk
- 02 Levendaal-West
- 03 Levendaal-Oost

1 Binnenstad-Noord

- 10 De Camp
- 11 Marewijk
- 12 Pancras-West
- 13 Pancras-Oost
- 14 d'Oude Morsch
- 15 Noordvest
- 16 Havenwijk-Noord
- 17 Havenwijk-Zuid
- 18 Molenbuurt
- 19 De Waard

2 Stationsdistrict

- 20 Stationskwartier

5 Bos- en Gasthuisdistrict

- 50 Vreewijk
- 51 Haagweg-Noord
- 52 Gasthuiswijk
- 53 Fortuinwijk-Noord
- 54 Boshuizen
- 55 Oostvliet
- 56 Haagweg-Zuid
- 57 Fortuinwijk-Zuid

6 Morsdistrict

- 60 Transvaalbuurt
- 61 Lage Mors
- 62 Hoge Mors

3 Leiden-Noord

- 30 Groenoord
- 31 Noorderkwartier
- 32 De Kooi

4 Roodenburgerdistrict

- 40 Meerburg
- 41 Rijndijkbuurt
- 42 Professorenwijk-Oost
- 43 Burgermeesterswijk
- 44 Professorenwijk-West
- 45 Tuinstadwijk
- 46 Cronestein
- 47 Klein Cronestein
- 48 Roomburg
- 49 Waardeiland

7 Boerhaavedistrict

- 70 Pesthuiswijk
- 71 Houtkwartier
- 72 Raadsherenbuurt
- 73 Vogelwijk
- 74 Leeuwenhoek

8 Merenwijkdistrict

- 80 Slaaghwijk
- 81 Zijlwijk-Zuid
- 82 Zijlwijk-Noord
- 83 Merenwijk-Centrum
- 84 Leedewijk-Zuid
- 85 Leedewijk-Noord

9 Stevenshofdistrict

- 90 Schenkwijk
- 91 Kloosterhof
- 92 Dobbewijk-Noord
- 93 Dobbewijk-Zuid

